

परिशिष्ट - १

जिल्हास्तरीय जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती

(महाराष्ट्र जैविकविविधता अधिनियम २००८ चे कलम २३(१) नुसार)

१. जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष (पदसिद्ध)
२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	सदस्य (पदसिद्ध)
३. जिल्हा शल्य चिकित्सक	सदस्य (पदसिद्ध)
४. अध्यक्ष, कृषी व पशुसंवर्धन समिती, जिल्हा परिषद	सदस्य (पदसिद्ध)
५. जैविकविविधता स्थानिक जिल्हा स्तरावर कार्य करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थेचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
६. सूक्ष्मजीवशास्त्रज्ञ (स्थानिक जिल्हास्तरावर)	सदस्य
७. जिल्हा केमिस्ट व ड्रुगिस्ट असोसिएशनचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
८. जिल्हा आयुर्वेद परिषदेचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
९. स्थानिक पक्षीतज्ञ	सदस्य
१०. जिल्हा मत्स्य विभाग अधिकारी	सदस्य (पदसिद्ध)
११. जिल्हा झू एडव्हायजरी बोर्डचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
१२. जिल्हा जलसंपदा विभागाचा एक प्रतिनिधी	सदस्य (पदसिद्ध)
१३. उपसंचालक, सामाजिक व पीकरण विभाग	सदस्य (पदसिद्ध)
१४. जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी	सदस्य (पदसिद्ध)
१५. उपविकास संरक्षक मुख्यालयातील वनविभागाचे	सदस्य सचिव (पदसिद्ध)

टिप : सदर समिती स्थापन केले नंतर त्यावेळेस कार्यरत अधिकारी, प्रतिनिधी इत्यादींचे नावासह समिती सदस्यांची माहिती मंडळास कळविण्यात यावी.

परिशिष्ट - २

जिल्हापरिषद स्तरीय जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती

(महाराष्ट्र जैविकविविधता अधिनियम २००८ चे कलम २३(२), (३) व (४) नुसार)

जिल्हापरिषद स्तरीय जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती
हि मुंबई ग्राम पंचायत कायदा १९५८ मधील तरतुदीनुसार
स्थापन करावयाचे विकास उपसमित्यांचे आधारावर करण्यात
यावी.

-सदस्य संख्या जास्तीत जास्त ६

सदर समितीवर जिल्हापरिषद, खालील क्षेत्रातील स्थानिक
स्तरावरील अधिकारी उपलब्धतेनुसार सदस्य म्हणून नामनिर्दिष्ट
करेल.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद / स्थायी आस्थापनेवरील
सुयोग्य दर्जाचा अधिकारी - सदस्य सचिव

(सदर समितीचा अध्यक्ष समिती सदस्या मधून निवडण्यात यावा. याकरिता आयोजित करण्यात येणारी बैठक
जिल्हा परिषद अध्यक्षांचे अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात यावी. अशा प्रकारे स्थापन झालेल्या जैविकविविधता
व्यवस्थापन समितीचा कार्यकाळ स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यकाळा एवढा राहील.)

१. वन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२. कृषि विभाग (जलसंधारण) स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
३. पशुसंवर्धन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
४. आरोग्य विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
५. मत्स्यव्यवसाय विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
६. शिक्षण विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
७. आदिवासी विकास विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य

शिवाय अशा समितीवर सात स्थानिक माहितगार व्यक्ती ज्यामध्ये
वनस्पती तज्ञ, शेतकरी, गौण वन उपज संकलन किंवा व्यापार
करणान्यांचा प्रतिनिधी, समाज कार्यकर्ते मधून एक प्रतिनिधी,
ज्ञानार्जन (शिक्षण) क्षेत्रातील प्रतिनिधी आणि जैविक विविधता
व्यवस्थापन समितीच्या अनिवार्य गोष्टींची अंमलबजावणी करण्यात
महत्वपूर्ण योगदान देऊ शकेल व जिल्हा समितीला विश्वास वाटत
असेल अशा संघटनेचा प्रतिनिधी.

- ७ सदस्य

विशेष निमंत्रित सदस्य:

१. विधान सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)
२. लोक सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)

टिप : १. अशा प्रकारे सदर समिती मध्ये स्थानिक स्तरावर उपलब्धतेनुसार एकूण २३ सदस्य असू शकतील.
२. समिती स्थापन करून सदस्यांचे नाव व पत्त्यासह माहिती मंडळास पाठवावी.
३. समिती स्थापन झाल्याची माहिती ठरावाच्या प्रतिसह जिल्हाधिकारी, संबंधीत वनविभागाचे
उपवनसंरक्षक, आणि महाराष्ट्र राज्य जैविकविविधता मंडळ नागपूर ह्यांना पाठवावी.

परिशिष्ट - ३

तालुका स्तरावरील (तालुका पंचायत समिती) जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती

(महाराष्ट्र जैविकविविधता अधिनियम २००८ चे कलम २३(२), (३) व (४) नुसार)

तालुका स्तरीय जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती
हि मुंबई ग्राम पंचायत कायदा १९५८ मधील तरतुदीनुसार
तालुका पंचायत समिती स्तरावर स्थापन करावयाचे विकास
उपसमित्यांचे आधारावर करण्यात यावी.

-सदस्य संख्या जास्तीत जास्त ६

गटविकास अधिकारी

- सदस्य सचिव

(सदर समितीचा अध्यक्ष समिती सदस्या मधून निवडण्यात यावा. याकरिता आयोजित करण्यात येणारी बैठक तालुका समितीचे अध्यक्षांचे अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात यावी. अशा प्रकारे स्थापन झालेल्या जैविकविविधता व्यवस्थापन समितीचा कार्यकाळ स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यकाळा एवढा राहील.)

सदर समितीवर तालुका पंचायत समिती क्षेत्रातील स्थानिक
स्तरावरील **विविध विभागाचे अधिकारी** उपलब्धतेनुसार सदस्य
म्हणून नामनिर्दिष्ट करेल.

१. वन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२. कृषि विभाग (जलसंधारण) स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
३. पशुसंवर्धन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
४. आरोग्य विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
५. मत्स्यव्यवसाय विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
६. शिक्षण विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
७. आदिवासी विकास विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य

शिवाय अशा समितीवर सात स्थानिक माहितगार व्यक्ती ज्यामध्ये वनस्पती तज्ञ, शेतकरी, गौण वन उपज संकलन किंवा व्यापार करणाऱ्यांचा प्रतिनिधी, समाज कार्यकर्ते मधून एक प्रतिनिधी, ज्ञानार्जन (शिक्षण) क्षेत्रातील प्रतिनिधी आणि जैविक विविधता व्यवस्थापन समितीच्या अनिवार्य गोष्टींची अंमलबजावणी करण्यात महत्वपूर्ण योगदान देऊ शकेल व तालुका समितीला विश्वास वाटत असेल अशा संघटनेचा प्रतिनिधी.

- ७ सदस्य

विशेष निमंत्रित सदस्य:

१. विधान सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)
२. लोक सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)

टिप : १. अशा प्रकारे सदर समिती मध्ये स्थानिक स्तरावर उपलब्धतेनुसार एकूण २३ सदस्य असू शकतील.

२. समिती स्थापन करून सदस्यांचे नाव व पत्त्यासह माहिती मंडळास पाठवावी.

३. समिती स्थापन झाल्याची माहिती ठरावाच्या प्रतिसह जिल्हाधिकारी, संबंधीत वनविभागाचे उपवनसंरक्षक, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हापरिषद आणि महाराष्ट्र राज्य जैविकविविधता मंडळ नागपूर ह्यांना पाठवावी.

परिशिष्ट - ४

ग्राम पंचायत स्तरावरील जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती

(महाराष्ट्र जैविकविविधता अधिनियम २००८ चे कलम २३(२), (३) व (४) नुसार)

ग्राम पंचायत स्तरीय जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती
हि मुंबई ग्राम पंचायत कायदा १९५८ मधील तरतुदीनुसार
ग्रामसभेद्वारे स्थापन करावयाचे विकास उपसमित्यांचे
आधारावर करण्यात यावी.

-सदस्य संख्या जास्तीत जास्त ६

ग्रामसेवक

- सदस्य सचिव

(सदर समितीचा अध्यक्ष समिती सदस्या मधून निवडण्यात यावा. याकरिता आयोजित करण्यात येणारी ग्रामसभा बैठक ग्राम पंचायत सरपंचाचे अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात यावी. अशा प्रकारे स्थापन झालेल्या जैविकविविधता व्यवस्थापन समितीचा कार्यकाळ स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यकाळा एवढा राहील.)

सदर समितीवर ग्राम पंचायत त्याचे अधिकार क्षेत्रातील स्थानिक
स्तरावरील विविध विभागाचे अधिकारी उपलब्धतेनुसार सदस्य
म्हणून नामनिर्दिष्ट करेल.

१. वन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२. कृषि विभाग (जलसंधारण) स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
३. पशुसंवर्धन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
४. आरोग्य विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
५. मत्स्यव्यवसाय विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
६. शिक्षण विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
७. आदिवासी विकास विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य

शिवाय अशा समितीवर सात स्थानिक माहितगार व्यक्ती ज्यामध्ये
वनस्पती तज्ञ, शेतकरी, गौण वन उपज संकलन किंवा व्यापार
करणाऱ्यांचा प्रतिनिधी, समाज कार्यकर्ते मधून एक प्रतिनिधी,
ज्ञानार्जन (शिक्षण) क्षेत्रातील प्रतिनिधी आणि जैविक विविधता
व्यवस्थापन समितीच्या अनिवार्य गोष्टींची अंमलबजावणी करण्यात
महत्वपूर्ण योगदान देऊ शकेल व ग्राम सभेला विश्वास वाटत असेल
अशा संघटनेचा प्रतिनिधी.

- ७ सदस्य

विशेष निमंत्रित सदस्य:

१. विधान सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)
२. लोक सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)

टिप : १. अशा प्रकारे सदर समिती मध्ये स्थानिक स्तरावर उपलब्धतेनुसार एकूण २३ सदस्य असू शकतील.

२. समिती स्थापन करून सदस्यांचे नाव व पत्त्यासह माहिती मंडळास पाठवावी.

३. समिती स्थापन झाल्याची माहिती ठरावाच्या प्रतिसह जिल्हाधिकारी, संबंधीत वनविभागाचे
उपवनसंरक्षक, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हापरिषद आणि महाराष्ट्र राज्य जैविकविविधता मंडळ
नागपूर ह्यांना पाठवावी.

परिशिष्ट - ५

नगर परिषद स्तरावरील जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती

(महाराष्ट्र जैविकविविधता अधिनियम २००८ चे कलम २३(२), (३) व (४) नुसार)

समिती सदस्य १ ते ७ नगर परिषदेत निवडून आलेल्या लोकप्रतिनिधीमधून नामनिर्देश केलेले असावेत.

-सदस्य संख्या जास्तीत जास्त ६

ह्यात १/३ महिला सदस्य असावेत.

मुख्य अधिकारी नगर परिषद

- सदस्य सचिव

ह्या समिती मध्ये अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या प्रतिनिधींचे प्रमाण हे जिल्ह्यातील सदर जनजातीचे प्रमाणाचे आधारे असावे. सदर समितीचा अध्यक्ष समिती सदस्या मधून निवडण्यात यावा. याकरिता आयोजीत करण्यात येणारी बैठक नगरपालिका अध्यक्षांचे अध्यक्षतेखाली आयोजीत करण्यात यावी. अशा प्रकारे स्थापन झालेल्या जैविकविविधता व्यवस्थापन समितीचा कार्यकाळ स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यकाळा एवढा राहील.

स्थानिक स्तरावरील विविध क्षेत्रातील तज्ञ.

८. वनस्पति शास्त्रज्ञ (वैदू) प्रतिनिधी	- सदस्य
९. कृषि शास्त्रज्ञ प्रतिनिधी	- सदस्य
१०. अकाष्ठ वनोपज संकलन करणाऱ्यांचा किंवा वापर करणाऱ्यांचा प्रतिनिधी	- सदस्य
११. मच्छिमार करणाऱ्यांचा प्रतिनिधी	- सदस्य
१२. जैविकविविधतेचा उपयोग करणाऱ्या संस्थेचा प्रतिनिधी	- सदस्य
१३. लोक समूह कार्यकर्ता प्रतिनिधी	- सदस्य
१४. ज्ञानार्जन (शिक्षण) क्षेत्रातील प्रतिनिधी	- सदस्य

निमंत्रित सदस्य:

१५. वन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१६. कृषि विभाग (जलसंधारण) स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१७. पशुसंवर्धन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१८. आरोग्य विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१९. मत्स्यव्यवसाय विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२०. शिक्षण विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२१. आदिवासी विकास विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य

विशेष निमंत्रित सदस्य:

२२. विधान सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)	
२३. लोक सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)	

टिप : सदर समिती स्थापन केले नंतर त्यावेळेस कार्यरत सदस्य, अधिकारी, प्रतिनिधी इत्यादींचे नावासह समिती सदस्यांची माहिती मंडळास कळविण्यात यावी.

परिशिष्ट - ६

महानगरपालिका स्तरावरील जैविकविविधता व्यवस्थापन समिती

(महाराष्ट्र जैविकविविधता अधिनियम २००८ चे कलम २३(२), (३) व (४) नुसार)

समिती सदस्य १ ते ७ महानगरपालिकेत निवडून आलेल्या
लोकप्रतिनिधीमधून नामनिर्देश केलेले असावेत.

-सदस्य संख्या जास्तीत जास्त ६

ह्यात १/३ महिला सदस्य असावेत.

महानगर पालिका आयुक्त

- सदस्य सचिव

ह्या समिती मध्ये अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या प्रतिनिधींचे प्रमाण हे जिल्ह्यातील सदर जनजातीचे प्रमाणाचे आधारे असावे. सदर समितीचा अध्यक्ष समिती सदस्या मधून निवडण्यात यावा. याकरिता आयोजित करण्यात येणारी बैठक महानगरपालिका महापौरांचे अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात यावी. अशा प्रकारे स्थापन झालेल्या जैविकविविधता व्यवस्थापन समितीचा कार्यकाळ स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यकाळा एवढा राहील.

स्थानिक स्तरावरील विविध क्षेत्रातील तज्ञ.

८. वनस्पति शास्त्रज्ञ (वैदू) प्रतिनिधी	- सदस्य
९. कृषि शास्त्रज्ञ प्रतिनिधी	- सदस्य
१०. अकाष्ठ वनोपज संकलन करणाऱ्यांचा किंवा वापर करणाऱ्यांचा प्रतिनिधी	- सदस्य
११. मच्छिमार करणाऱ्यांचा प्रतिनिधी	- सदस्य
१२. जैविकविविधतेचा उपयोग करणाऱ्या संस्थेचा प्रतिनिधी	- सदस्य
१३. लोक समूह कार्यकर्ता प्रतिनिधी	- सदस्य
१४. ज्ञानार्जन (शिक्षण) क्षेत्रातील प्रतिनिधी	- सदस्य

निमंत्रित सदस्य:

१५. वन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१६. कृषि विभाग (जलसंधारण) स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१७. पशुसंवर्धन विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१८. आरोग्य विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
१९. मत्स्यव्यवसाय विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२०. शिक्षण विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य
२१. आदिवासी विकास विभाग स्थानिक अधिकारी	- सदस्य

विशेष निमंत्रित सदस्य:

२२. विधान सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)	
२३. लोक सभेचे विद्यमान सदस्य (असल्यास)	

टिप : सदर समिती स्थापन केले नंतर त्यावेळेस कार्यरत सदस्य, अधिकारी, प्रतिनिधी इत्यादींचे नावासह समिती सदस्यांची माहिती मंडळास कळविण्यात यावी.